DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v2.55
CZU: 37.018.4:004

DIGITAL EDUCATIONAL PLATFORMS AS A SUBSTITUTE OR SUPPLEMENT TO TRADITIONAL EDUCATION

PLATFORME EDUCAȚIONALE DIGITALE CA SUBSTITUT SAU COMPLEMENT AL EDUCAȚIEI TRADIȚIONALE

DIACONU Elena, studentă, specialitatea: Managementul Resurselor Umane
Academia de Studii Economice din Moldova,
Strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, Chișinău
Telefon: + 373 68 4844 04
e-mail: elena.diaconu.p1y@ase.md

Abstract: *The transformations brought about by digitalization have led to significant changes in how educational services are delivered and consumed, necessitating a reassessment of the role of digital educational platforms in relation to the traditional system. From a microeconomic perspective, education can be analyzed as an economic good, and decisions regarding the choice between traditional and digital education reflect rational consumer behavior, aimed at maximizing utility under cost and time constraints. The article examines digital educational platforms both as a substitute for and as a complement to traditional education, highlighting how individual preferences, accessibility, and perceived quality influence educational choices. An analysis of the strategic interactions between the main actors in the educational market-educational institutions, digital platforms, and students-through the lens of game theory reveals a trend toward convergence toward hybrid models of education. From the perspective of information asymmetry, this affects the assessment of the quality of digital educational services and creates a need for certification and accreditation mechanisms. The development of digital platforms intensifies competition in the education market, contributing to cost reduction and expanded access, but also to the emergence of both positive and negative externalities.*
Key words: *digital education, educational platforms, hybrid models, information asymmetry, access inequality*
JEL CLASSIFICATION: I21, D11, D41, O33

INTRODUCERE

În contextul digitalizării accelerate, serviciile educaționale se transformă semnificativ, la nivelul ofertei și la cererii. Din perspectivă microeconomică, educația reprezintă un bun economic, iar alegerea între formele tradiționale și cele digitale reflectă comportamentul rațional al consumatorilor, orientat spre maximizarea utilității în condiții de constrângeri bugetare și de timp. Dezvoltarea platformelor educaționale digitale introduce noi mecanisme de repartizare a resurselor, caracterizate prin costuri marginale reduse și accesibilitate sporită, influențând deciziile agenților economici și structura pieței educației. În analiza acestor date, se conturează necesitatea analizei rolul platformelor digitale în raport cu educația tradițională, respectiv ca substitut sau complement. Scopul lucrării constă în analiza mecanismelor microeconomice care determină comportamentul utilizatorilor și interacțiunile strategice dintre furnizorii de servicii educaționale, cu referire la impactul asupra eficienței și accesibilității, inclusiv în contextul Republicii Moldova.

Contribuția științifică a lucrării constă în integrarea conceptelor microeconomice – utilitate, cerere și ofertă, externalități și asimetrie informațională – în analiza fenomenului educației digitale, evidențiind modul în care aceste platforme influențează atât eficiența pieței educaționale, cât și echitatea accesului la educație, în special în contextul Republicii Moldova.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

Literatura de specialitate evidențiază faptul că digitalizarea educației reprezintă una dintre cele mai semnificative transformări structurale ale economiei contemporane, influențând atât mecanismele de funcționare ale pieței educaționale, cât și comportamentul utilizatorilor.

Raportul OECD (2023) subliniază rolul tehnologiilor digitale în dezvoltarea unui ecosistem educațional eficient, caracterizat prin flexibilitate și adaptabilitate, evidențiind faptul că digitalizarea permite personalizarea procesului de învățare și îmbunătățirea performanțelor educaționale. În același timp, raportul atrage atenția asupra riscurilor asociate inegalităților de acces și competențelor digitale insuficiente. În mod similar, studiile Băncii Mondiale (2020) evidențiază impactul pandemiei COVID-19 asupra sistemelor educaționale, demonstrând că tranziția forțată către educația digitală a accentuat diferențele existente între utilizatori, în special în țările cu infrastructură digitală limitată. Acest fenomen reflectă existența unor constrângeri structurale care afectează echitatea accesului la educație.

Analizele privind platformele educaționale digitale, precum cele prezentate în rapoartele Coursera (2024), indică o creștere semnificativă a cererii pentru educația online, determinată de flexibilitate, costuri reduse și accesibilitate globală. Această evoluție sugerează o intensificare a concurenței pe piața educațională și o transformare a structurii ofertei.

Din perspectiva teoriei economice, dezvoltarea platformelor digitale este asociată și cu apariția unor imperfecțiuni ale pieței, în special asimetria informațională privind calitatea serviciilor educaționale, ceea ce poate influența deciziile consumatorilor și eficiența pieței. În acest sens, necesitatea unor mecanisme de certificare și acreditare devine esențială pentru reducerea incertitudinii și creșterea încrederii utilizatorilor.

Prin urmare, literatura evidențiază o abordare dual a rolului platformelor educaționale digitale: pe de o parte, acestea contribuie la creșterea eficienței și accesibilității, iar pe de altă parte, pot amplifica inegalitățile existente. Această dualitate susține ideea că educația digitală nu substituie complet sistemul tradițional, ci favorizează dezvoltarea unor modele hibride, bazate pe complementaritatea celor două forme de educație.

Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Cercetarea se bazează pe metode de analiză teoretică și documentară, fiind utilizate surse științifice și documente strategice relevante pentru domeniul educației digitale. A fost analizată **Strategia de dezvoltare „Educația 2030”**, în raport cu alte cercetări precum, **Digital Education Action Plan 2021-2027,** care evidențiază rolul educației ca factor determinant al dezvoltării capitalului uman și necesitatea integrării tehnologiilor digitale în procesul educațional. Abordarea metodologică este construită pe cadrul microeconomic, utilizând concepte precum utilitatea, cererea și oferta, precum și asimetria informațională, pentru a analiza comportamentul utilizatorilor și mecanismele pieței educaționale. De asemenea, au fost utilizate metode comparative și analitice pentru evaluarea rolului platformelor educaționale digitale ca substitut sau complement al educației tradiționale.

Rezultatele obținute

Platformele educaționale digitale au determinat o extindere semnificativă a pieței educației, prin reducerea barierelor de acces și creșterea ofertei educaționale. Un exemplu elocvent este platforma Coursera a înregistrat peste **168 milioane de utilizatori la nivel global**, provenind din peste 230 de țări , ceea ce evidențiază amploarea cererii pentru educația digitală (Impact Report. Transforming lives through learning, 2024). Din perspectivă microeconomică, această evoluție reflectă o creștere a cererii și o extindere a ofertei, în condițiile unor costuri marginale reduse, ceea ce contribuie la eficiența pieței și la democratizarea accesului la educație.

Figura 1 evidențiază dezvoltarea accelerată a platformelor educaționale digitale, reflectată printr-un număr de peste 168 milioane de utilizatori ai platformei Coursera, peste 350 de parteneri educaționali și peste 2200 de cursuri noi lansate în anul 2024. Aceste date demonstrează extinderea rapidă a pieței educației digitale și creșterea semnificativă a cererii pentru servicii educaționale flexibile și accesibile.

Adoptarea educației digitale este determinată de factori precum accesibilitatea, costurile și flexibilitatea. Conform Băncii Mondiale, în timpul pandemiei, peste **1,6 miliarde de elevi** au fost afectați de închiderea școlilor, ceea ce a determinat adoptarea rapidă a soluțiilor de învățare la distanță.

Totuși, accesul la educația digitală este limitat de infrastructură, în special în țările cu venituri medii și scăzute, ceea ce evidențiază existența unor inegalități și imperfecțiuni ale pieței.

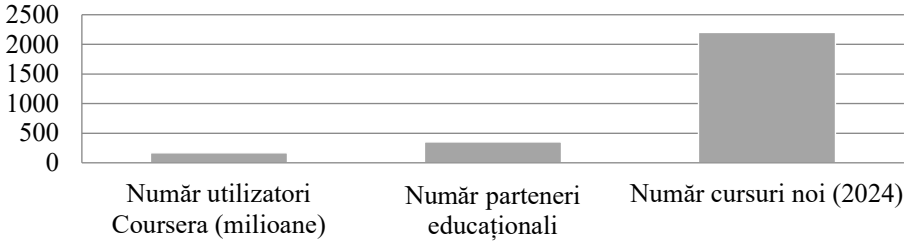

Figura 1: Evoluția educației digitale la nivel global
Sursa: Impact Report. Transforming lives through learning 2024

Impactul semnificativ al pandemiei COVID-19 asupra sistemului educațional la nivel global, evidențiind amploarea perturbărilor generate. Astfel, aproximativ 1,6 miliarde de elevi au fost afectați de închiderea instituțiilor de învățământ, în peste 160 de țări, ceea ce a condus la o întrerupere fără precedent a procesului educațional tradițional. Din perspectivă microeconomică, această situație a determinat o creștere bruscă a cererii pentru soluții alternative de educație, în special pentru platformele educaționale digitale. În același timp, pandemia a evidențiat existența unor constrângeri structurale, precum accesul limitat la tehnologie și infrastructură digitală, accentuând inegalitățile existente pe piața educației. Educația digitală a devenit un bun substituibil temporar al educației tradiționale, contribuind la menținerea procesului de învățare, dar și la accelerarea tranziției către modele educaționale hibride.

Figura 2: Impactul pandemiei asupra educației
Sursa: Raportul Băncii Mondiale 2020

În analiza Republicii Moldova, impactul pandemiei asupra educației a determinat accelerarea procesului de digitalizare a sistemului educațional, evidențiind atât oportunități, cât și constrângeri structurale. Conform direcțiilor stabilite în Strategia „Educația 2030", educația este considerată un factor esențial în dezvoltarea capitalului uman, iar integrarea tehnologiilor informaționale reprezintă o prioritate pentru asigurarea calității și accesibilității procesului educațional (4). Comportamentul agenților economici (elevi, studenți, instituții) a fost influențat de aceste limitări, iar alegerea între educația digitală și cea tradițională a depins de capacitatea de acces și adaptare. În prezent, sistemul educațional din Republica Moldova se orientează către un model hibrid, în care platformele digitale completează educația tradițională, contribuind la creșterea eficienței și flexibilității procesului educațional.

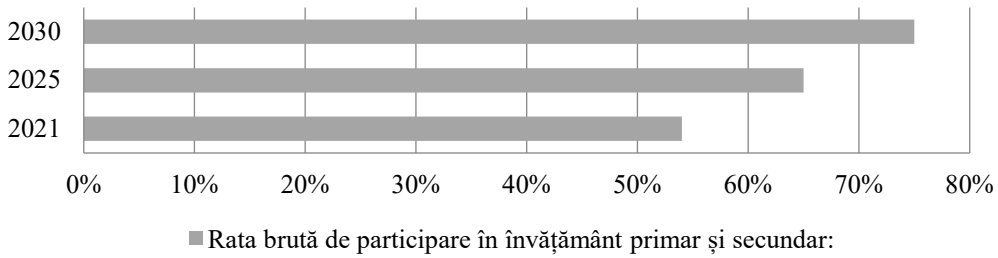

Figura 3: Evoluția participării la educație (2021–2030)
Sursa: Strategia de dezvoltare „Educația 2030"

Datele privind evoluția participării la educație în Republica Moldova evidențiază o tendință de creștere semnificativă, de la 54% în anul 2021 la 75% estimat pentru anul 2030 (figura 3). Din perspectivă microeconomică, această evoluție reflectă extinderea cererii pentru servicii educaționale și necesitatea optimizării mecanismelor de acces și alocare a resurselor.

Platformele educaționale digitale contribuie la creșterea accesibilității educației, prin reducerea costurilor și depășirea constrângerilor geografice, în special în mediul rural. Din perspectivă microeconomică, acestea permit maximizarea utilității individuale, oferind opțiuni educaționale mai flexibile. Totodată, menținerea unor rate ridicate de cuprindere în învățământul tradițional confirmă rolul său esențial, ceea ce indică faptul că educația digitală nu o substituie, ci o completează, susținând dezvoltarea unui model educațional hibrid. În Republica Moldova, digitalizarea educației reprezintă un mecanism microeconomic de eficientizare a pieței educaționale, facilitând accesul, reducând costurile și susținând creșterea participării la educație.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Analiza realizată evidențiază faptul că platformele educaționale digitale reprezintă un factor determinant în transformarea pieței educației, influențând atât comportamentul consumatorilor, cât și mecanismele de funcționare ale acesteia. Din perspectivă microeconomică, agenții economici (elevi, studenți) își adaptează deciziile educaționale în funcție de raportul cost-beneficiu, orientându-se spre soluții care oferă flexibilitate, accesibilitate și eficiență sporită.

În analiza Republicii Moldova, digitalizarea educației s-a accelerat în special în perioada pandemică, generând o creștere a utilizării platformelor digitale și evidențiind rolul acestora în menținerea continuității procesului educațional. Totodată, analiza relevă existența unor constrângeri structurale, precum accesul inegal la tehnologie, nivelul insuficient al competențelor digitale și infrastructura limitată, care influențează comportamentul agenților economici și eficiența pieței educaționale. Prin urmare, platformele educaționale digitale nu pot fi considerate un substitut complet al educației tradiționale, ci mai degrabă un element complementar, care contribuie la dezvoltarea unui model educațional hibrid.

Unele recomandări identificate sunt orientate spre:

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii digitale la nivel național, în special în mediul rural, pentru a reduce disparitățile de acces și a asigura egalitatea de șanse în educație.
- Consolidarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și ale beneficiarilor educației, prin programe de formare continuă adaptate cerințelor economiei digitale.
- Integrarea sistematică a platformelor educaționale digitale în procesul de învățământ, prin promovarea modelelor hibride care combină avantajele educației tradiționale și digitale.
- Dezvoltarea unor mecanisme eficiente de evaluare, acreditare și certificare a programelor online, pentru reducerea asimetriei informaționale și creșterea încrederii utilizatorilor.
- Elaborarea și implementarea unor politici publice orientate spre digitalizarea sustenabilă a educației, în concordanță cu obiectivele Strategiei „Educația 2030”.

REFERINȚE

1. Impact Report. Transforming lives through learning 2024 Disponibil: https://s27.q4cdn.com/928340662/files/doc_downloads/2025/03/2024-Impact-Report_Coursera.pdf
2. OECD DIGITAL EDUCATION OUTLOOK 2023 Towards an Effective Digital Education Ecosystem Disponibil: www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/12/oecd-digital-education-outlook-2023_c827b81a/c74f03de-en.pdf
3. Raportul Băncii Mondiale 2020 Disponibil: https://documents1.worldbank.org/curated/en/531681585957264427/pdf/ Guidance-Note-on-Remote-Learning-and-COVID-19.pdf
4. Strategia de dezvoltare „Educația 2030” Dsiponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/strategia_22_11_2022.docx
5. TOMȘA A., *Teorie Economică Vol.I Microeconomie,* ASEM 2016. ISBN 978-9975-53-729-2

Coordonator științific: BARBĂNEAGRĂ Oxana, dr., conf.univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, Chișinău
Telefon: + 373 69 0651 65
e-mail: oxana.barbaneagra@ase.md